

DIN RÖST ÄR VIKTIG!

**Inspirationsblad för alla barn
i förskolan om Elevborgarråd
för klimatet.**

Här hittar ni allt underlag, inspirationsmaterial
och hur ni gör för att skicka in förslag.

KARLSTADS KOMMUN

INSPIRATIONSBLAD OM KLIMAT TILL FÖRSKOLAN

Nu bjuder vi in Karlstads kommuns förskolor och grundskolor att tycka till om hur vi kan ta hand om naturen på ett bättre sätt. **Var med och påverka ni också!**

Hej framtiden!

Vi människor är en del av naturen och vi behöver ta hand om den på ett bättre sätt. Det kan vi göra genom att plocka skräp vi ser, inte slänga skräp själva, spara på resurser (som el, mat, vatten och material), se till att bin, fjärilar och andra insekter har det bra och att luften vi andas är frisk. Nu, men så klart också när ni blir vuxna.

Vi behöver minska på utsläpp och avgaser från bilar, lastbilar och flygplan och istället gå, cykla och åka buss och tåg mer. Vi måste också spara på el och ta hand om det som odlas istället för att slänga mat. Vuxna har så klart en plan för mycket av detta, men det behövs göras mer, men vi vill också höra vad ni tycker. Barn är trots allt de mest uppfinningsrika som finns!

Kanske har ni en idé? Hur kan vi få fler vuxna att cykla istället för att ta bilen? Hur ska vi få fler att tänka sig att åka buss eller tåg? Hur kan vi hjälpas åt att göra det mer trivsamt för insekterna där vi bor? Och hur kan vi göra så att fler mammor och pappor köper fläckiga bananer så att de inte kastas av matbutikerna? Alla de här sakerna är sånt som hjälper naturen och planeten att må lite bättre, men just nu är vi vuxna ganska dåliga på många

av dem. Det ska vi ändra på, för vi vill alla att er och andra barns framtid ska bli den bästa – och vi vill skapa den tillsammans med er!

Parisavtalet

Sverige har bestämt att vi ska ta hand om naturen och planeten på bästa sätt och minska på utsläppen. Det kan vara utsläpp och avgaser från bilar, båtar, flygplan och fabriker. Vi har också lovat andra länder att göra så gott vi kan. En bra sak är att så många som 193 andra länder har lovat samma sak. För att visa att varje land menade allvar med allt lovande så skrev de under ett viktigt avtal i Paris år 2015. Det avtalet kallas Parisavtalet.

Men eftersom alla människor är olika – vi bor på olika ställen, vi har olika långt till jobbet och vi har olika mycket pengar – behöver vi prata med så många som möjligt för att ingen ska glömmas bort eller komma i kläm. Vi kan inte bara förbjuda alla bilar som släpper ut avgaser, för hur gör den som bor på landsbygden för att ta sig till jobbet då? För någon som bor i stan kanske det är lätt att välja cykel eller buss istället, men visst låter det som att det kan bli lite orättvist?

Några bor i stan där det är nära till det mesta, det är lätt att ta bussen, cykla och gå och kanske finns det en tågstation nära. Men där kanske det inte finns så mycket skog och natur? Andra bor på landet där det kryllar av insekter och grönska, men det kanske är långt att gå eller cykla till matbutiken och förskolan. Bussen kanske går sällan eller inte alls. Hur ser det ut där du bor? Kan din familj gå eller cykla till det mesta? Finns det mycket eller lite skog och natur runt knuten? Har insekterna någonstans att bo?

Hjälp mini-trädgårdsmästarna

Bin, humlor och fjärilar är viktiga trädgårdsmästare i naturen! Utan dem skulle vi inte få lika mycket goda jordgubbar, äpplen, plommon och annat gott. Insekter mår bra av vild natur, blommor och grönska som ängar och träd som blommor. Det är i den vilda naturen som de bor och blommande växter, buskar och träd är deras restauranger. När det blir för mycket asfalt, välklippta gräsmattor och ordnad natur har de viktiga trädgårdsmästarna svårt att hitta mat och någonstans att bo. De mår inte bra av gifter och bekämpningsmedel som inte hör hemma i naturen. Hur kan vi skapa en miljö som våra bin, humlor och andra insekter trivs i?

Eko, eko, eko!

Vet ni om att ni kan hjälpa bin, humlor och andra insekter genom att handla ekologisk mat? Det är mat som inte är besprutad med kemiska bekämpningsmedel. I Sverige kan ekologisk mat vara lite dyrare än besprutad, vilket är tokigt. Och vi svenskar köper faktiskt allt mindre ekologisk mat. I vårt grannland Danmark är det tvärtom. De är bäst i världen på ekologisk mat! Så hur kan vi bli mer som Danmark och få fler att handla ekologiskt även i Sverige?

Släcka lampan – för insekternas skull!

Ni vet säkert att det är toppen att släcka lampan eftersom el kan vara dyrt. Men vet ni att vi kan hjälpa insekter genom att släcka lampor utomhus oftare? Det är nämligen så att de insekter och djur som är aktiva på nätterna är beroende av mörker för att kunna överleva. När utomhusbelysningen står tänd blir insekter och djur förvirrade. De har svårt att hitta rätt och leta mat, de kanske får för sig att det är dag och allt blir huller om buller. Detta kallas ljusföroreningar.

Vad vi kan göra? Förutom att släcka utomhuslampor och se till att de bara är tända när vi är ute, så kanske vi också borde ha gatubelysning som endast lyser när någon rör sig? Vilka lampor ser du när det är mörkt? Ta med en vuxen och ge dig ut på ljusletar-promenad. Behöver alla lampor vara tända?

Ta hand om naturen – tillsammans!

Har du någon idé på hur vi får mindre ljusföroreningar, kan göra det bättre för bin, humlor och andra viktiga trädgårdsmästare

eller får fler att cykla eller åka buss? Vi vill gärna ha idéer från så många som möjligt, för ni alla är unika, ser och upplever olika saker och bor på olika ställen. Om vi ska kunna ta hand om naturen och vår planet på bästa sätt och komma med smarta lösningar som passar så många som möjligt, så behövs idéer från så många som möjligt.

Har du en idé?

Nu bjuder vi in er barn och unga att komma med idéer för hur vi kan minska avgaserna och utsläppen i Karlstads kommun. Ta hand om vår natur på ett bättre sätt. Vi vill veta vad du tycker och vill höra dina idéer, så att vi vuxna kan göra Karlstad till en ännu bättre plats.

Hur får vi insekter att trivas? Hur minskar vi avgaserna och utsläppen? Hur gör vi det utan att någon glöms bort och kommer i kläm? Hur kan Karlstad bli en mer miljösmart kommun? **Skicka in era förslag via skola.karlstad.se/elevborgarrad senast den 17 mars 2023.**

Till personalen

Att prata om klimat och att skapa engagemang kring frågorna är viktigt, något vi behöver få in tidigt i våra barns liv. Men för barn i lågstadieåldern rekommenderas att koppla arbetet till barnens anknytning till naturen. Att prata om natur och resurser – skräp, plast i naturen, hur vi kan återvinna och återbruka gamla saker, hushålla med el, mat och vatten, reparera när något gått sönder, ära och handla begagnat istället för att köpa nytt och att ta hand om djur och växter – det är en perfekt väg att gå. Undvik att lyfta klimatförändringarna och dess effekter med extremväder, eftersom det ofta upplevs väldigt skrämmande. Prata hellre om naturen, både vad ni kan göra på förskolan och vad som kan göras utanför förskolan. Vad mår naturen bra av? Finns det någon plats där det borde finnas mer grönska? Kanske i närheten av förskolan eller hemmet. Hur kan vi göra för att minska trafiken? Vad skulle göra det enklare för fler att cykla eller gå till förskolan? Vad kan vi laga för mat på frukt och grönsaker som är naggade? Och vem skulle kunna äta resterna?

Kom på så många konkreta förslag ni kan som kan göra Karlstad kommun smartare. Vet ni att det exempelvis finns en lag i Frankrike som gör det olagligt för restauranger och matbutiker att slänga ätbar mat? På Nya Zeeland har man halverat priserna i kollektivtrafiken för att underlätta för medborgarna när bränslepriserna stiger. I Tyskland kunde man i somras åka tåg, buss och kollektivtrafik i hela landet för ungefär 100 kronor per månad. I Bryssel kan invånarna få uppemot 9 000 kronor om de ställer bilen. I Paris plockar man bort parkeringsplatser för att göra staden mer cykelvänlig och det är lag på att varje kommersiell nybyggnation antingen ska ha solceller eller gröna tak. I Sundsvall testar man just nu gatubelysning som är rörelsestyrd och i Eskilstuna finns världens första återbruksgalleria. Vad kan Karlstad bli först med, förutom ett Elevborgarråd?

Vi mår bra av att engagera oss

Vi mår bra av att engagera oss, känna att vi kan påverka och göra skillnad. Klimat- och artkrisens lösning ligger inte enbart på oss som enskilda individer, utan på vårt samhälle. Det bör bli enklare för alla att göra rätt och svårare att göra fel. Lösningarna kanske inte ser likadana ut i Karlstad som de gör i Stockholm eller i Kiruna, eftersom förutsättningarna ser olika ut. Därför är det ännu viktigare att fler kommer till tals.

Det är av största vikt att barnen inte känner att det är deras enskilda ansvar att lösa detta. Vad vi gör har absolut betydelse, men vi behöver prata mer om att påverka samhället. Tillsammans kan vi hitta lösningar som är till gagn för så många som möjligt.

Har du frågor? Tveka inte att kontakta maria@klimatklubben.se eller emma@klimatklubben.se. Det finns också möjlighet för eleverna att skicka in frågor till oss och få svar.

Här hittar ni allt underlag, inspirationsmaterial och hur ni gör för att skicka in förslag skola.karlstad.se/elevborgarrad

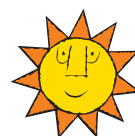
Lästips!

För barn:

“Piraterna och vinterjakten”, av Karin Frimodig och Sara Berg.
“Greta och jättarna”, av Zoe Tücker och Zoe Persico.
“Barbapapas ark”, av Anette Tison och Talus Taylor.
“Annalisa och skräpmonstret”, av Angeli Sjöström Hederberg och Caroline Sellstone.
“Pudlar och pommes”, av Pija Lindenbaum.
“Galonisarna” (UR-play).

För vuxna:

“Prata med barn om klimatet” av Frida Berry Eklund.
“Så hjälper du djuren i din trädgård: inspirerande idéer för en rikare trädgård och biologisk mångfald” av Helen Bostock och Sophie Collins.
“Gör skillnad – från klimatångest till handlingskraft” av Maria Soxbo, Emma Sundh och Johanna Nilsson.
“Planeten, klimatet & framtiden: vad kan vi göra?” av Anja Gatu och Åsa Callmer (för barn, men läsvärd för vuxna).
“Naturligtvis: biologisk mångfald i din trädgård”, av Justine Lagache.

KARLSTADS KOMMUN